

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

Факультет	Образотворче мистецтво	Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Кафедра	Теорії і історії мистецтв	Рік навчання	1
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	Вид дисципліни	Нормативна
Спеціальність	023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація	Семестри	1

КОЛЬОРОЗНАВСТВО

Семестр 1 (осінь 2021)

І вересня — 14 грудня

Викладач	Заліщук Валерій Васильович, старший викладач
E-mail	sansej063@gmail.com
Заняття	Четвер 9.00-11.30, ауд. 201 (3 корпус)

Консультації	Вівторок 12.00–13.00
Адреса	ауд. 201, поверх 2, корпус 3, вул. Мистецтв 8
Телефон	(057) 706-02-81 (кафедра)

КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ

Поза заняттями офіційним каналом комунікації з викладачем електронні листи (тільки у робочі дні до 18-00).
Умови листування:

- 1) в *темі* листа обов'язково має бути зазначена назва дисципліни (Кольорознавство);
- 2) в полі тексту листа позначити курс, групу, ПІБ студента, який звертається (анонімні листи не розглядаються);
- 3) файли підписувати таким чином: *прізвище_завдання*. Розширення: *текст* — *doc, docx, ілюстрації* — *jpeg, pdf*.

Окрім роздруківок для аудиторних занять, роботи для рубіжного контролю мають бути надіслані на пошту викладача. Консультавання з викладачем в стінах академії відбуваються у визначені дні та години.

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовою для вивчення дисципліни «Кольорознавство» є певний обсяг знань з фізики та фізіології, що стосується кольору та будови ока людини, а також врахування психології як передумови сприйняття кольору в зв'язку з певним емоційним станом людини. Обов'язковим є достатній рівень навичок роботи з фарбами у техніці гуаш.

Студент отримує повну підтримку при опрацюванні матеріалу базової дисципліни та підготовки у практичній роботі.

НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

Показ робіт із методичного фонду. Демонстрація матеріалу за допомогою лабораторних приладів.

Ознайомлення студентів з електронними версіями матеріалу з кольорознавства та застосування додаткової літератури з дисципліни.

ПОСИЛАННЯ НА МАТЕРІАЛИ

1. Іттен. Искусство цвета. Искусство, 2001
2. Кольорознавство: [підруч. для студ. вищ. навч. закл.] / Таміла Печенюк ; Львів. нац. акад. мистецтв. — К. : Грані-Т, 2009. — 191 с
3. *Кольорознавство* : навчальний посібник / С.В. Прищенко. 3-тє вид., випр. і доповн. К.: Видавничий дім «Кондор», 2018. 436 с., 32 іл.
4. Фрилинг Г., Ауэр К. Человек – Цвет – Пространство/Пер. с нем. М., Стройиздат, 1973. – 141с.

НЕОБХІДНЕ ОБЛАДНАННЯ

Виконання завдань дисципліни «Кольорознавство» за темами «Світло», «Колір», студентами 1-го курсу факультету «Образотворче мистецтво», професійне спрямування: «Мистецтвознавство», потребує наступні матеріали: планшет 50x50 – 1шт., 40x60 – 1 шт., пензлі, палітра, фарби гуаш, папір, клей, гумка, олівець, канцелярський ніж, лінійка.

МЕТА Й ЗАВДАННЯ КУРСУ

Метою вивчення дисципліни «Кольорознавство» є опанування та вмiле використання у живописній практиці знань стосовно фізичної природи кольору, фізіологічних основ та властивостей кольорового зору людини, а також основних закономірностей кольорової композиції.

Навчальним процесом передбачено етапи засвоєння знань та їх використання в практичній роботі. **Завдання** дисципліни побудовані з послідовним ускладненням задач. До головних задач курсу належить вивчення студентами фізичної природи кольору; розмаїття передумов сприйняття кольору; урахування кольорових закономірностей при побудові кольорової гармонії; виховання почуття естетики кольорових співвідношень, а також набуття практичних навичок роботи з матеріалом.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:

- основні категорії і проблеми кольорознавства;
- принципи побудови ахроматичної шкали та передумови загальної світлотної тональності середовища.
- систематику і класифікацію кольорів, їхню ієрархію — головні й другорядні кольори;
- принципи побудови кольорової гармонії і вираження кольорових переваг;
- принципи організації кольору на площині та у як засіб виразності;
- трактувати просторову зміну кольору на формі з урахуванням кольору середовища. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен отримати навички:
- роботи з матеріалом у техніці гуаш;
- збагачення локального кольору у обраній кольоровій композиції;
- досягати гармонії кольорових співвідношень за рахунок зміни світлотності, тепло-холодності та насиченості кольорових плям.

Компетентності: Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності створення цілісного продукту предметно-просторового та візуального середовища.

Здатність інтерпретувати смисли та засоби їх втілення у мистецькому творі.

Програмні результати навчання: Застосовувати комплексний художній підхід для створення цілісного образу.

Трактувати формотворчі засоби образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства, комплексно визначати їхню функціональну та естетичну специфіку у комунікативному просторі.

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Кольорознавство – одна з фундаментальних дисциплін професійної та практичної підготовки, яка сприяє розвитку у студентів почуття та розуміння колористичної цілісності, завдяки чому студент виразно висловлює ідеї та художні задуми в кольоровій гармонії. Дисципліна вивчає систему постійно діючих закономірностей, яким підкорюється колір, а також вплив фізичних, фізіологічних та психологічних факторів на індивідуальне сприйняття кольору людиною.

Змістовний модуль 1. Тема «СВІТЛО»

- Фізична природа світла. Шкала електромагнітних випромінювань.
- Вплив спектрального складу світла на колір поверхні.

Завдання 1. Ахроматичний шкала. Формальна ахроматична композиція.

Завдання 2. Загальна світлотна тональність.

Змістовний модуль 2. Тема «КОЛІР»

- Фізіологічні властивості кольорового бачення. Хроматичний ряд.
- Контрасти та нюанси кольору, світлотності, насиченості.

Завдання 1. Взаємодія кольорових пар та класифікація їх співвідношень за трьома критеріями: колір, світлотність, насиченість.

Завдання 2. (екзаменаційне) Побудова спектральної шкали та спектрального кола в 24-х сегментному кольоровому розподілі.

ФОРМАТ ДИСЦИПЛІНИ

Метод повідомлення нових знань — практична робота в процесі виконання серії завдань. Основна форма вивчення курсу — практичні завдання.

Мета запропонованих завдань — є опанування та вміле використання на практиці основних закономірностей кольорознавства, основ кольорового сприйняття, закономірностей побудови кольорової композиції та набуття практичних навичок роботи з матеріалами. Основними дидактичними принципами, покладеними в основу викладання дисципліни є:

- навчання на високому рівні труднощів;
- поетапне фундаментальне вивчення навчального матеріалу;
- усвідомлення матеріалу через проживання (активні форми навчання);
- систематична робота над особистісним розвитком студентів.

За термін навчання студенти повинні привчатися працювати з поставленою задачею керівником, яка вирішується завдяки чітким рекомендаціям та побажанням в консультативному спілкуванні. В цьому процесі головним напрямком є формування у студента почуття естетики кольору для створення художнього образу в станковому живопису та композиції.

Розвиток у процесі навчання здійснюється не тільки змістом навчального матеріалу, але й особистістю викладача і стилем спілкування зі студентами.

ФОРМАТ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

Програмою передбачено рубіжні етапи контролю у формі поточних переглядів етапів процесу роботи виконаних завдань.

Підсумковий контроль засвоєння знань здійснюється у формі екзаменаційних переглядів.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Національна	Бали	ECTS	Диференціація А (внутрішня)	Національна	Бали	ECTS
відмінно	90–100	A	A+ 98–100	задовільно	64–74	D
			A 95–97		60–63	E
			A- 90–94	незадовільно	35–59	FX
добре	82–89	B		незадовільно (повторне проходження)	0–34	F
	75–81	C				

ПРАВИЛА ВИКЛАДАЧА

Дисциплінарна та організаційна відповідальність. Викладач несе відповідальність за координацію процесу занять, а також створення атмосфери, сприятливої до відвертої дискусії та пошуку необхідних питань з дисципліни. Особливу увагу викладач повинен приділити досягненню програмних результатів навчання дисципліни. В разі необхідності викладач має право на оновлення змісту навчальної дисципліни на основі найновітніших досягнень і сучасних практик у відповідній галузі, про що повинен попередити студентів. Особисті погляди викладача з тих чи інших питань не мають бути перешкодою для реалізації студентами процесу навчання.

Викладач повинен створити безпечні та комфортні умови для реалізації процесу навчання особам з особливими освітніми потребами (в межах означеної аудиторії).

Міжособистісна відповідальність. У разі відрадження, хвороби або іншої важливої причини, викладач має право перенести заняття на інший день за умови узгодженості з адміністрацією та існуючим розкладом занять. Про дату, час та місце проведення занять викладач інформує студентів через старосту групи.

ПРАВИЛА ЗДОБУВАЧА

Під час занять студенти повинні обов'язково вимкнути звук мобільних телефонів. За необхідності студент має право на дозвіл вийти з аудиторії. Вітається власна думка з теми заняття, яка базується на аргументованій відповіді та доказах, зібраних під час практичних або самостійних занять.

ПОЛІТИКА ВІДВІДУВАНОСТІ

Недопустимі пропуски занять без поважних причин (причини пропуску мають бути підтвержені необхідними документами або попередженням викладача). Не вітаються запізнення на заняття. У разі пропуску занять, студент має самостійно опрацювати матеріали тем і підтвердити їх опанування відповідними нотатками, а

також практичною роботою. Довгострокова відсутність студента на заняттях без поважних причин дає підстави для незаліку з дисципліни і його можливого подальшого відрухування. Додаткові заняття з такими студентами не передбачені. Відсутність практичних завдань на поточних переглядах безпосередньо впливає на зниження підсумкової оцінки (мінус 3 бали за кожний пропуск).

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Під час навчання студенти зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Якщо під час рубіжного контролю визначено плагіат – тобто суттєве запозичення або копіювання в практичній роботі чужих матеріалів, студент не отримує бали за тему. Він зобов'язаний її переробити, в цьому випадку нараховується лише 50% від максимальної кількості балів за цю частину. Якщо факт академічної недоброчесності зафіксований на екзаменаційному перегляді — студент максимально отримує тільки ті бали, що були зараховані за попередні етапи контролю. **Корисні посилання:** <https://законодавство.com/zakon-ukrajiny/stattya-akademichna-dobrochesnist-325783.html>
<https://saiup.org.ua/novyny/akademichna-dobrochesnist-shho-v-uchniv-ta-studentiv-na-dumtsi/>

РОЗКЛАД КУРСУ

Дата	Тема	Вид заняття	Зміст	Годин	Рубіжний контроль	Деталі
1 модуль						
2.09	1	Бесіда, практичні	Введення в тему «Світло». Ахроматична шкала.	2	Поточний перегляд	
9.09	1	практичні	Ахроматична шкала.	2	Поточний перегляд	
16.09	1	практичні	Ахроматична шкала.	2	Поточний перегляд	
23.09	1	практичні	Загальний світлотний тон. Ахроматична композиція.	2	Поточний перегляд	
30.09	1	практичні	Загальний світлотний тон. Ахроматична композиція.	2	Поточний перегляд	
7.10	1	практичні	Загальний світлотний тон. Ахроматична композиція.	2	Поточний перегляд	
14.10	1	практичні	Загальний світлотний тон. Ахроматична композиція.	2	Поточний перегляд	Святковий день
2 модуль						
21.10	2	Бесіда, практичні	Введення в тему «Колір».	2	Поточний перегляд	
28.10	2	практичні	Класифікація кольорових відношень.	2	Поточний перегляд	
4.11	2	практичні	Класифікація кольорових відношень.	2	Поточний перегляд	
11.11	2	практичні	Класифікація кольорових відношень.	2	Поточний перегляд	
18.11	2	практичні	Спектральне коло (24-сегментний кольоровий розподіл)	2	Поточний перегляд	
25.11	2	практичні	Спектральне коло (24-сегментний кольоровий розподіл)	2	Поточний перегляд	
2.12	2	практичні	Спектральне коло (24-сегментний кольоровий розподіл)	2	Поточний перегляд	
9.12	2	практичні	Спектральне коло (24-сегментний кольоровий розподіл)	2	Поточний перегляд	

РОЗПОДІЛ БАЛІВ

Тема	Форма звітності	Бали
1	Поточний контроль	0–15
2	Поточний контроль	0–15

3	Поточний контроль	0–10
4	Поточний контроль	0–10
5	Поточний контроль	0–10
6	Поточний контроль	0–10
7	Поточний контроль	0–15
8	Поточний контроль	0–15
Всього балів		100

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

	Бали		Критерії оцінювання
	0–20	0–40	
A 90 - 100	16 - 20	37 - 40	Студент в повному обсязі опанував матеріал практичного курсу, творчо та якісно виконав усі поставлені завдання, проявив креативне мислення при виконанні завдань, логічно обґрунтував послідовність виконання необхідних завдань, професійно виконав усі етапи завдання, додатково брав участь у міжнародних або всеукраїнських конкурсах, виставках, фестивалях.
B 82 - 89	12–15	35 - 37	Студент добре опанував матеріал теоретичного та практичного курсу, вчасно виконав усі поставлені задачі, творчо підійшов до виконання практичних завдань, але при цьому робота має незначні недоліки.
C 75-81	11 - 13	33 - 34	Студент в цілому добре опанував матеріал теоретичного та практичного курсу, вчасно та якісно виконав більшість поставлених завдань, але виконана робота має суттєві недоліки (відсутність творчого підходу тощо).
D 64 - 74	8 - 10	29 - 32	Студент в недостатньому обсязі опанував матеріал теоретичного та практичного курсу, вирішив в цілому основні поставлені завдання, але виконана робота має значні недоліки (неохайність виконання, відсутність творчого підходу, несвоечасна подача виконаної роботи тощо).
E 60-63	6 - 8	26 - 28	Студент в недостатньому обсязі опанував матеріал теоретичного та практичного курсу, не впорався з головними задачами дисципліни, практична робота має багато значних недоліків (неохайність виконання, відсутність творчого підходу, несвоечасна подача виконаної роботи, значна кількість суттєвих помилок при виконанні завдання, пропуски занять без поважних причин тощо).
	0	0	Пропуск рубіжного контролю

СИСТЕМА БОНУСІВ

Передбачено додаткові бали за активність студента, та творчий підхід під час практичних занять. Максимальна кількість балів: 10.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Печенюк Т. Кольорознавство: підруч. для студ. вищ. навч. закл.; Львів. нац. акад. мистецтв. К. : Грані-Т, 2009. 191 с.
2. Зайцев А.С. Наука о цвете и живопись. М.: Искусство, 1986. 158с.: ил.
3. Серов Н.В. Цвет Культуры /Психология. Культурология. Физиология. СПб.: Речь, 2004. 672с.
4. Визер В. Система цвета в живописи: учеб. пособие. СП.: 2004. 190 с.
5. Прищенко С. Кольорознавство: навч. посібник. К.: ДАКККіМ, 2009. 358 с.
6. *Кольорознавство* : навчальний посібник / С. В. Прищенко. 3-тє вид., випр. і доповн. К.: Видавничий дім «Кондор», 2018. 436 с., 32 іл.